

Debreceni Ítéltábla

Bhar.IV.111/2021/17.

A Debreceni Ítéltábla mint harmadfokú bíróság Debrecenben, a 2021. május 25. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

A közokirat-hamisítás büntette és más bűncselekmények miatt I. r. vádlott és társai ellen indított büntetőügyben a Zalaegerszegi Törvényszék 2020. október 16. napján meghozott Bf.142/2020/15. számú ítéletét a másodfellebbezéssel érintett I. r. vádlott tekintetében annyiban változtatja meg, hogy e vádlott a 425 rendbeli közokirat-hamisítás büntetést [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] bűnsegédként követte el.

IX. r. vádlottnak az 1 000 000 (egymillió) Ft végösszegű pénzbüntetés megfizetésére 10 (tíz) havi részletfizetést engedélyez azzal, hogy az első részlet 2021. augusztus 15. napjáig, a további részesletek a következő hónapok 15. napjáig esedékesek. Ha a vádlott a pénzbüntetést nem fizeti meg, illetve részletfizetés engedélyezése esetén egyhavi részlet megfizetését elmulasztja, a pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

Egyebekben a másodfokú bíróság ítéletét I. r., II. r., IV. r. és IX. r. vádlottak vonatkozásában helybenhagyja.

I n d o k o l á s

[1] A Zalaegerszegi Járásbíróság a 2019. október 22. napján meghozott 14.B.395/2016/217. számú ítéletében I. r. vádlottat bűnösnek mondta ki 417 rb. közokirat-hamisítás büntetében, mint bűnsegédet [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban Btk.) 342. § (1) bekezdés c) pontja] és ezért – halmazati büntetésül – 200 napi tétel, napi tételenként 5000 forint, összesen 1 000 000 forint pénzbüntetésre ítélte. Megállapította, hogy a pénzbüntetést meg nem fizetés esetén szabadságvesztésre kell átváltoztatni. Kötelezte az I. r. vádlottat 50 171 forint bűnügyi költség megfizetésére.

[2] II. r. vádlottat 216 rb. közokirat-hamisítás büntetében, mint bűnsegédet mondta ki bűnösnek, és ezért – halmazati büntetésül – 200 napi tétel, napi tételenként 2000 forint, összesen 400 000 forint pénzbüntetésre ítélte, megállapítva, hogy a pénzbüntetést meg nem fizetés esetén szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

[3] IV. r. vádlott bűnösségét 8 rb. bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntetében mondta ki az elsőfokú bíróság és ezért megrovásban részesítette.

[4] IX. r. vádlottat 107 rb. bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás bűntettében mondta ki bűnösnek a bíróság, és ezért – halmazati büntetésül - 200 napi tétel, napi tételenként 5000 forint, összesen 1 000 000 forint pénzbüntetésre ítélte, megállapítva, hogy a pénzbüntetést meg nem fizetés esetén fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni. A IX. r. vádlottat 3 rb. közokirat-hamisítás bűntettének [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] vádjá alól felmentette (II. tényállás 55. pont).

[5] A Zalaegerszegi Járásbíróság további – többnyire külföldi állampolgárságú – 59 vádlott bűnösségét is megállapította.

[6] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a másodfellebbezéssel érintett vádlottak tekintetében elsődlegesen felmentés, másodsorban enyhítés érdekében jelentettek be védelmi fellebbezéseket.

[7] Az ügyészség tudomásul vette az elsőfokú ítéletet.

[8] A védelmi jogorvoslatokat elbírálv a Zalaegerszegi Törvényszék a 2020. október 16. napján kelt Bf.142/2020/15. számú ítéletében részben megváltoztatta az elsőfokú bíróság ítéletét és I. r. vádlott vonatkozásában mellőzte a bűnsegédi elkövetést, valamint e vádlott bűnösségét további 8 rb., míg II. r. vádlott bűnösségét további 2 rb. bűnsegédként elkövetett, IX. r. vádlott bűnösségét további 3 rb., két esetben bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás bűntettében [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont], továbbá IV. r. vádlott bűnösségét további 1 rb. bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás bűntettében [1978. évi IV. törvény 274. § (1) bekezdés c) pont] is megállapította. II. r. vádlottal szemben a kiszabott pénzbüntetés napi tétel számát 150 napra, az egy napi tétel összegét pedig 1500 forintra, összesen 300 000 forintra enyhítette.

[9] A másodfokú bíróság e vádlottakon kívül még további 14 vádlottra bírálta felül a bíróság határozatát. IV. r. vádlott és további 8 vádlott esetében az általuk elkövetett bűncselekményt az 1978. évi IV. törvény 274. § (1) bekezdés c) pontja szerint minősítette. A másodfokú eljárásban felmerült 47 510 forint bűnügyi költségéről a törvényszék úgy rendelkezett, hogy azt egyetemlegesen viseli II. r., valamint VIII. r. vádlott.

[10] A másodfokon eljáró Zalaegerszegi Törvényszék 2020. október 16. napjával az I., II., IV. és IX. r., valamint még további 14 vádlottra jogerősítette a másodfokú ítéletet. Ugyanakkor a törvényszék ítéletével szemben I. r. vádlott írásban terjesztett elő fellebbezést elsősorban bűncselekmény hiányában történő felmentés, másodsorban bizonyítottság hiánya miatt felmentés, harmadsorban megalapozatlanság miatti hatályon kívül helyezés, végül a büntetés enyhítése céljából.

[11] A másodfokú ítélet ellen II. r. vádlott is írásban élt jogorvoslattal és elsősorban bűncselekmény hiányában, másodsorban bizonyítottság hiányában történő felmentés, harmadsorban megalapozatlanság miatti hatályon kívül helyezés, illetve a büntetés enyhítése végett jelentett be fellebbezést. 2020. október 30. napján kelt beadványában a bűnügyi költségben való marasztalás mellőzését is kérte.

[12] IV. r. vádlott írásban indokolt fellebbezést terjesztett elő kizárólag a másodfokú határozat rendelkező részének ismeretében, ebben elsősorban felmentésre tett indítványt, másodsorban annak megállapítását kérte, hogy a másodfokú bíróság megszegte a súlyosítási tilalomra vonatkozó eljárásjogi szabályt, végül a másodfokú ítélet megalapozatlanságára is hivatkozott, és „törvénytörő jogi indokolását” támadta.

[13] IX. r. vádlott védője elsősorban felmentés érdekében, másodsorban enyhítésért, és a pénzbüntetés megfizetésére részletfizetés engedélyezése céljából élt perorvoslással, melyet írásban utóbb indokolt, és ehhez német nyelvű dokumentumokat csatolt, amelyek lényegét fordítással foglalta össze. Indokai szerint IX. r. vádlott jelenleg munkahellyel és vagyonnal nem rendelkezik, a szüleivel él, őket ápolja és gondoskodik róluk. Korábbi vállalkozásai miatt bírósági végzéssel elrendelt fizetési kötelezettségek terhelik. Lánya, aki 2001. május 11. napján született, tanulmányokat folytat, amit a vádlott szülei támogatnak anyagilag. Feleségétől külön él. Édesapja nyugdíja mintegy 1900 euró, míg édesanyja soha nem dolgozott.

[14] A törvényszék a 2020. december 2-án kelt Bf.142/2020/26. számú végzésében hatályon kívül helyezte a 2020. október 16. napján kelt Bf.142/2020/15. számú ítélet jogerősítő záradékát I. r., II. r., IV. r., valamint IX. r. vádlottak, illetve VIII. r. vádlott esetében és ez utóbbi vádlott vonatkozásában a jogerő napját 2020. október 30-ára helyesbítette.

[15] A ... Megyei Főügyészség a ... számú átiratában (másodfokú iratok 18. lapszám) az I., II., IV. és IX. r. vádlottakra nézve tudomásul vette a másodfokú bíróság ítéletét. Figyelemmel arra, hogy a IX. r. vádlottat érintő elsőfokú felmentő rendelkezést már a ...Megyei Főügyészség sem támadta, ezért az jogerőre emelkedett, erre már sem a másod- sem pedig a harmadfokú felülbírálat nem terjedhetett ki.

[16] A ... Fellebbviteli Főügyészség a ... számú átiratában az érintett vádlottak jogorvoslatát nem tartotta megalapozottnak. Kifejtette, hogy „a védelmi fellebbezések a Be. 615. § (1) és (2) bekezdés c) pontján alapulnak, figyelemmel arra, hogy a másodfokú bíróság ítélete ellentétes az elsőfokú bíróságéval”, mert az I., II., IV. és IX. r. vádlottak bűnösségét olyan bűncselekményben állapította meg, amelyről az elsőfokon eljáró járásbíróság nem rendelkezett. Utalt arra, hogy az elsőfokú bíróság eljárási szabályt sértett, mivel a tényállás 1-217. pontjaiban meghatározott valótlán tartalmú közokiratok közül a bűnösség megállapítása során nem vette figyelembe a 13., 16., 56., 100., 111., 112. és 139. pontokban szereplő – külön eljárás során később kiállított – újabb lakcímkártyákat, amelynek eredményeként azok tekintetében nem merítette ki a vádat. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítéletének jogi indokolásában (70. oldal 5. bekezdés) azt rögzítette, hogy az I. tényállás 1-217. pontjai esetében – az általa felsorolt kivételekkel – a bűnösséget egy-egy lakcímkártyára és regisztrációs igazolásra alapította. Rámutatott arra, hogy az elsőfokú bíróság a vád nem teljeskörű kimerítésén túl azzal is eljárási szabályt sértett, hogy az indokolási kötelezettségét sem teljesítette azzal kapcsolatban „hogy miért hagyta figyelmen kívül a bűnösség megállapítása során az ellentétes döntés alapját szolgáló valótlán tartalmú lakcímkártyákat.”. Álláspontja szerint a bűnösség körének bővülését, annak jogi indokait a másodfokú bíróság sem fejtette ki teljes egészében. Ezzel kapcsolatban a fellebbviteli főügyészség átirata részletes jogi érvelést tartalmaz a következők szerint.

[17] Az elsőfokú bíróság által el nem bíralt lakcímkártyák esetében önálló bűncselekményként történő értékelésük indoka az, hogy az újabb lakcímkártyákra elkövetett cselekmények valóságos homogén anyagi halmazatban állnak azokkal a bűncselekményekkel, amelyeket azzal követtek el a vádlottak, hogy a valótlan lakcímet igazoló bérleti szerződés benyújtásával a közhitelű lakcímnnyilvántartásba történő felvételüket, illetve lakcímkártya kiállítását kérelmezték. Az ellentétes döntés alapjául szolgáló valótlan tartalmú lakcímkártyák kiállítására ugyanis egy újabb eljárásban került sor, az újabb valótlan tartalmú okirat kiállítását a korábbi elvesztésével indokolták a terheltek, ezen túl pedig ezen okiratok kiállítására minden esetben hosszabb idő elteltével került sor. Az előbbiekre tekintettel a cselekmények nem tartozhatnak sem természetes egységbe, sem a folytatólágosság törvényi egységébe, így a valóságos homogén anyagi halmazat miatt törvényesen állapította meg a másodfokú bíróság a bűnösséget.

[18] A fellebbviteli főügyészség az átiratában utalt továbbá arra is, hogy a cselekmények anyagi halmazata folytán nincs akadálya a harmadfokú eljárás lefolytatásának, és a másodfokú bíróság törvényesen biztosította az érintett négy vádlott esetében a másodfellebbezés lehetőségét. Kiemelte, hogy a vádlottak bűnösségének további bűncselekményekben történő megállapítása nem ütközik a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban Be.) 595. § (1) bekezdésében írt súlyosítási tilalomba.

[19] A fellebbviteli főügyészség az átiratában vitatta továbbá a törvényszék azon jogi álláspontját, hogy I. r. vádlott nem bűnsegédként, hanem tettesként valósította meg a terhére rótt intellektuális közokirat-hamisítást. Az I. r. vádlott ugyanis a közokiratba foglalás érdekében jogi jelentőséggel bíró tény, adatot vagy nyilatkozatot nem szolgáltatott. Az irányadó tényállás szerint a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatalnál eljáró külföldi állampolgárságú vádlottak tanúsítottak ilyen magatartást, amikor a valótlan tartalmú bérleti szerződésekkel regisztrációs igazolást és lakcímkártyát igényeltek. Ehhez nyújtott segítséget az I. r. vádlott az általa elkészített formanyomtatvánnyal, annak kitöltésével és átadásával.

[20] II. r. vádlott esetében a bűnügyi költség összege (47 510 forint) a bűncselekmény többrendbeli volta folytán, figyelemmel cselekmények tárgyi súlyára is, nem tekinthető aránytalanoknak, ezért a Be. 574. § (5) bekezdésének alkalmazását nem tartotta indokoltnak.

[21] IX. r. vádlott vonatkozásában azon az állásponton volt, hogy a kiszabott pénzbüntetés részletfizetésének engedélyezését semmi nem támasztotta alá az eljárás során, hiszen az egész eljárásban nem volt mód e vádlott jövedelmi, vagyoni viszonyainak felderítésére, és a jogorvoslat sem tartalmaz e körben értékelhető adatokat, körülményeket.

[22] A kifejtettek szerint a fellebbviteli főügyészség a másodfokú ítélet részbeni megváltoztatására, egyebekben helybenhagyására tett indítványt.

[23] A ... a bírák elfogultsági nyilatkozatai miatt a napján kelt ... számú végzésével a Pécsi Ítéltáblát a büntetőügyből kizárta, és a harmadfokú eljárás lefolytatására a Debreceni Ítéltáblát jelölte ki.

[24] A harmadfokon eljáró ítéltáblának elsőként abban kell állást foglalnia, hogy a jogorvoslattal érintett I., II., IV. és IX. r. vádlottak esetében megnyílt-e a harmadfokú felülbírálat lehetősége vagy sem. Ezen négy vádlott vonatkozásában a Zalaegerszegi Törvényszék mint másodfokú bíróság további bűncselekmények elkövetésében mondta ki a bűnösséget, mégpedig olyan bűncselekményekben, amelyek a vád tárgyát képezték, de az első fokon eljáró járásbíróság ezekről az ítéletében nem döntött.

[25] A Be. 615. § (1) bekezdése az első- és másodfokú bíróság ellentétes döntését kívánja meg a joghatályos másodperorvoslathoz. E törvényhely (2) bekezdés c) pontja értelmében ellentétes a döntés, ha a másodfokú bíróság a vádlott bűnösségét olyan bűncselekményben állapította meg, amelyről az elsőfokú bíróság nem rendelkezett.

[26] Az ítéltábla álláspontja szerint ebből értelemszerűen következik, hogy az I., II., IV., valamint a IX. r. vádlottak vonatkozásában a másodfellebbezések joghatályosak. Megjegyzi a harmadfokú bíróság, hogy azok az ítéleti rendelkezések, ahol ellentétes döntés nem volt, jogorvoslattal nem támadhatók, ami irányadó a közokirat-hamisítást megvalósító és már megállapított bűncselekmények tényállása tekintetében.

[27] Az ítéltábla a Be. 621. § (2) bekezdése alapján tanácsulésen bírálta felül a másodfokú ítéletet, tekintettel arra, hogy a vádlottak terhére az ügyészség nem jelentett be fellebbezést és a jogosultak nem indítványozták a nyilvános ülés kitűzését, ezért a jogorvoslatok elbírálhatók voltak tanácsulésen.

[28] A védelmi fellebbezések IX. r. vádlott esetében részben alaposak, míg a továbbiakban alaptalanok.

[29] A harmadfokú bíróság a Be. 618. § (1) bekezdés a) pont aa) és ab) alpont alapján felülbírálta a másodfokú bíróság ítéletének a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntését, azon rendelkezését, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének a sérelmezett ellentétes döntésével összefüggő felülbírálata eredményezett, valamint a b) pont értelmében az elsőfokú és másodfokú eljárást arra tekintet nélkül, hogy ki és milyen okból fellebbezett. Emellett a Be. 618. § (2) bekezdése alapján hivatalból revízió alá estek az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező kérdések.

[30] A 2021. január 1-jétől módosult Be. 618. § (3) bekezdés a) pont, b) pont ba) és bb) alpontok szerint a felülbírálat kiterjedt továbbá az ítélet fellebbezéssel nem érintett részére is a Be. 590. § (5) bekezdés a-c) pontjában meghatározottak szerint (abszolút eljárási szabálysértések, a bűnösség megállapítására vonatkozó rendelkezések abból a szempontból, hogy nincs-e helye felmentésnek vagy az eljárás megszüntetésének, a bűncselekmények minősítése és a büntetéskiszabást érintő rendelkezések). A törvénymódosítás a harmadfokú felülbírálatot jóval szélesebb körben vonta meg, lehetőséget teremtve a törvényes döntésre azon bűncselekményeknél is, melyeket fellebbezés nem érintett. Ugyanakkor nem bírálható felül az ítéletnek azon felmentő vagy eljárást megszüntető rendelkezése, amely ellen nem fellebbeztek [Be. 618. § (4) bekezdés]. A jogszabályváltozás lényegi eleme, hogy a perorvoslattal nem támadott rendelkezéseknél már nem feltétele a felülbírálatnak a másodfellebbezés alapossága. Ez hangsúlyos változtatás a harmadfokú eljárásban, mert a fellebbezéssel nem érintett, bűnösséget kimondó rendelkezésekre is kiterjeszti a jelzett

szempontok szerint a felülbírálatot. Ezáltal a „revíziós lépcső” logikai rendje is megvalósul, azaz: a fellebbezés alaposságának megítélése nem előzheti meg a például a perjogi szabályok megtartásának ellenőrzését.

[31] A felülbírálat során az ítéltábla megállapította, hogy feltétlen, hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés nem történt az elsőfokú és másodfokú eljárásban.

[32] Az elsőfokú eljárásban relatív, de orvosolható hibát azonban vétett a bíróság, amikor a Be. 6.§ (2) bekezdését részben megsértve nem döntött teljes mértékben a vádról.

[33] A törvényszék a másodfokú eljárásban ezt észlelve – de nem nevesítve – kiküszöbölte az az eljárási szabálysértést, és a vádat kimerítve mondta ki bűnösnek az I., II., III. és IV. r. vádlottakat további bűncselekményekben. Ez a vádlottak terhére bejelentett ügyészégi fellebbezés hiányában sem ütközik a Be. 595. § (1) bekezdésében írt súlyosítási tilalom szabályaiba, hiszen az elsőfokú bíróság a továbbiakban megállapított bűncselekmények vonatkozásában nem hozott felmentő rendelkezést. Ennek következtében IV. r. vádlottnak a súlyosítási tilalom megszegését kifogásoló hivatkozása nem foghatott helyt. A törvényszék e körben elfoglalt jogi álláspontja helyes (másodfokú ítélet [44] bekezdése). Meg kell jegyezni, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás a további bűncselekményeket tartalmazza, így a másodfokú bíróság a tényállást nem is egészítette ki, és erre nem is volt szükség, hanem a járásbíróság által helyesen megállapított tényállás alapján mondta ki az érintett vádlottak bűnösségét további közokirat-hamisítás büntetében, amelyről az indokolásában részletesen és követhető módon számot is adott (másodfokú ítélet [39]-[43] bekezdések). A valódi anyagi halmazatban álló további bűncselekmény megállapításának így nem volt perjogi akadálya ügyészi fellebbezés hiányában sem, hiszen ez kizárólag minősítési kérdés. A büntetés valóban nem volt súlyosítható, erre azonban nem is került sor.

[34] Erre figyelemmel az is megállapítható, hogy sem az elsőfokú, sem a másodfokú eljárásban nem valósult meg a Be. 608. § (1) bekezdésében írt abszolút, és az ügydöntő határozat hatályon kívül helyezését eredményező eljárási szabálysértés. Ennek következtében eljárásjogi okból hatályon kívül helyezésre nem kerülhetett sor, ezért az ezt célzó védelmi fellebbezések eredményre nem vezethettek.

[35] A Be. 619. § (1) bekezdése értelmében a harmadfokú bíróság a határozatát akkor alapíthatja a másodfokú bíróság ítéletét képező tényállásra, ha az további bizonyítás felvétele nélkül is megalapozott, vagy az iratok tartalma alapján megalapozottá tehető, és így a helyes tényállás rögzíthető, esetleg a helytelen ténybeli következtetés kiküszöbölhető. Az ítéltábla a ténybeli felülbírálat során azt vizsgálta, hogy a másodfokú bíróság által irányadónak tartott tényállás megalapozott-e (Kúria Bhar.1.201/2018/8. [32-34]).

[36] A harmadfokú bíróság e körben azt állapította meg, hogy a törvényszék döntésén alapuló és az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás megalapozott, megalapozatlansági hibában nem szenved. Mind az elsőfokú, mind a másodfokú bíróság a büntetőügy eldöntése szempontjából lényeges (jelen ügyben elsősorban okirati) bizonyítékokat megvizsgálta, azokat okszerűen és a logika szabályait is szem előtt tartva helyesen értékelte. Utal rá az

ítélőtábla, hogy a Be. 619. § (4) bekezdésének előírása szerint a ténybeli felülbírálat nem terjedt ki a másodfellebbezéssel nem érintett bűncselekményekre, mert a tényálláshoz kötöttség e körben perjogi korlátot jelent. A tényállás revíziója az ellentétes döntésen alapuló tényállásrészeket érinti annak megjegyzésével, hogy egyébként érdemi tényhiba nem rögzíthető.

[37] IX. r. vádlott személyi körülményeire vonatkozó és a történeti tényállás részét nem alkotó tények [Be. 561. § (3) bekezdés b) pont] azonban kiegészítendőek a következőkkel.

[38] A IX. r. vádlott jelenleg munkahellyel, jövedelemmel, vagyonnal nem rendelkezik. Szülei háztartásában él, akiket gondoz, ápol. Korábbi vállalkozásai miatt bírósági végzéssel elrendelt fizetési kötelezettségei vannak. 2001. május 11. napján lánya született, aki tanulmányokat folytat, amit a vádlott szülei támogatnak anyagiilag. Feleségétől külön él. Édesapja nyugdíja mintegy 1900 euró.

[39] A Zalaegerszegi Járásbíróság 14.B.395/2016/217. számú ítéletének indokolásában – az ügyészi vádra utalásnál – elírás folytán annyit szükséges helyesbíteni, hogy II. r. vádlottal szemben nem 2018 rb., hanem csak 218 rb. bűncselekmény elkövetése miatt emelt vádat az ügyészség.

[40] A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet megváltoztatva törvényesen mondta ki az érintett vádlottak bűnösségét további közokirat-hamisítások büntetében. Ennek mindenre kiterjedő indokait részletesen és helytállóan tartalmazzák az ítélet indokolásának [39-43] bekezdései. Ezen jogi indokolást az ítéltábla azzal egészíti ki, hogy IX. r. vádlott esetében a 162-217. szám alatt szereplő cselekményekben összesen 56 regisztrációs igazolás és 53 lakcímkártya került kiállításra, ami értelemszerűen 109 rb. cselekményt jelent. A 116. számú cselekménynél, ami a IX. r. vádlott saját lakcímkártyájára vonatkozik, a cselekmény tettesként elkövetett, míg a másik két esetben e vádlott bűnsegéd, ahogy a másodfokú ítélet ezt helyesen tartalmazza, mind a rendelkező részében, mind pedig az indokolásban.

[41] A másodfokú bíróság I. r. vádlott vonatkozásában nem értett egyet a járásbíróság azon döntésével, hogy e vádlott a terhére megállapított bűncselekményeket bűnsegédként valósította meg, ezért ezt a megállapítást mellőzte az elsőfokú ítéletből. Indokolásának [29] bekezdésében ezt azzal indokolta, hogy az „I. r. vádlott tevékenysége túlmutat a bűnsegédi alakzaton, ő főszervező, irányító tevékenységet fejtett ki, a valótlán regisztrációhoz szükséges jogi háttérrel és dokumentumokat biztosította, így az elkövetési magatartása ezen indokok alapján tettesként értékelendő”.

[42] Az intellektuális közokirat-hamisítás esetében a kitöltetlen dokumentumok biztosítása és a főszervezői tevékenység az ítéltábla álláspontja szerint még nem meríti ki a tettesi alakzatot, mivel a törvényi tényállást nem az I. r. vádlott valósította meg, hanem az, aki a közokiratba foglaláshoz szükséges adatokat, nyilatkozatot szolgáltatott. Ezt pedig – egyezően a fellebbviteli főügyészség átiratában e körben kifejtettekkel – nem az I. r. vádlott tette, hanem a külföldi állampolgárok, akiknek I. r. vádlott csupán segítséget nyújtott. Cselekvőségét ezért a harmadfokú bíróság valamennyi terhére rótt bűncselekményben a Btk. 14. § (2) bekezdése szerinti bűnsegédként elkövetettnek minősítette, hiszen az I. r. vádlott a bűncselekmény elkövetéséhez másnak szándékosan segítséget nyújtott. Erre lehet

következtetni a másodfokú bíróság által is elfogadott és nem helyesbített tényállásból (14.B.395/2016/217. számú ítélet 25. oldal 1. bekezdés). A már idézett jogszabályváltozás folytán a fellebbezéssel nem érintett bűncselekményeknél is lehetőség volt a kiterjesztett felülbírálat által a törvénynek megfelelő rendelkezés meghozatalára.

[43] Törvényes a II. r., valamint a IV. r. vádlottak további közokirat-hamisítás büntetében való bűnösségének megállapítása is. A törvényszék által e körben rögzített indokok helytállóak, azokkal egyetértett az ítéltábla.

[44] A harmadfokú bíróság utal még arra, hogy a közokirat-hamisítás rendbelisége – így az intellektuális közokirat-hamisítása is – a közokiratok számától függ, tehát jelen esetben a kiállított regisztrációs igazolás és a lakcímkártya számától, amelyek alapját a nyilvánvalóan valótlan tartalmú bérleti szerződések adták.

[45] Az elsőfokon eljáró bíróság az érintett vádlottak esetében az elbíráláskor hatályos büntető törvényt (2012. évi C. törvény) alkalmazta, azonban a Btk. 2. § alkalmazásának jogi indokait nem fejtette ki. E törvényhely (1) bekezdése értelmében a bűncselekményt – kivételekkel – az elkövetéskor hatályban lévő büntető törvény szerint kell elbírálni. A másodfokú bíróság ítéletének [45] bekezdésében kitért erre, és az intézkedéssel érintett IV. r. vádlott esetében a terhére megállapított bűncselekményeket az 1978. évi IV. törvény szerint minősítette, mivel e vádlott vonatkozásában az elbírálás idején hatályban lévő új büntető törvény nem biztosít kedvezőbb elbírálást, tekintettel arra, hogy a megrovás szabályai mind az új, mind pedig a korábbi büntető törvényben azonosak.

[46] A büntetések kiszabása során irányadó körülmények feltárára kerültek. Ezeket I. r. vádlott esetében csak azzal kell kiegészíteni, hogy további enyhítő körülmény a b bűnsegédi elkövetés.

[47] Az ügyészség az elsőfokú ítélet ellen nem jelentett be jogorvoslatot, így a másodfokú bíróság a kiszabott büntetéseket és intézkedést – a súlyosítási tilalom folytán érintetlenül hagyta. Ugyanakkor kijelenthető, hogy az I., II. és IX. r. vádlottakkal szemben kiszabott pénzbüntetések, továbbá a IV. r. vádlottal szemben alkalmazott megrovás intézkedés – figyelemmel a jelentős időmúlásra is – alkalmasak a Btk. 79. §-ában írt büntetési célok elérésére, összhangban állnak a bünteteskiszabási elvekkel, és tettarányos joghátrányok, ezért enyhítésükre a harmadfokú bíróság nem talált törvényes lehetőséget, így az ezt célzó jogorvoslatok sem vezethettek eredményre.

[48] A bünteteskiszabás kapcsán ugyanakkor rögzíteni kell, hogy a *II. r. vádlottal* szemben alkalmazott pénzbüntetés összege a másodfokú bíróság által meghatározott 150 napi tétel és 1500 Ft napi összeg alapján: 225 000 Ft és nem az ítéletben rögzített 300 000 Ft. Mindez nyilvánvalóan csak számítási hiba, de külön kiemelése szükséges, tekintettel arra is, hogy a vádlott javára kellett meghatározni a végrehajtandó összeget.

[49] II. r. vádlottat a törvényszék egyetemlegesen kötelezte a másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költség megfizetésére. A 47 510 forint nem tekinthető eltúlzottnak. A Be. 574. § (5) bekezdése értelmében a bíróság a bűncselekmény tárgyi súlyához képest

aránytalanul nagy bűnügyi költség egy részének megfizetése alól mentesítheti a vádlottat. Az elsőfokú eljárásában a bűnügyi költség megfizetésére vonatkozó rendelkezés a II. r. vádlottat nem érintette, így csak a másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költséget köteles megfizetni, ami a terhére megállapított, összesen 218 rb. bűncselekmény tárgyi súlyához képest nem tekinthető magas összegnek, ezért az ítéltábla a törvényszék ítéletének e körben történő megváltoztatását sem tartotta indokoltnak.

[50] Ugyanakkor itt szükséges utalni a másodfokú ítélet [51] bekezdésére, ahol a bűnügyi költség összege helytelenül szerepel, az ellentétes a másodfokú ítélet rendelkező részével, ezért azt helyesbíteni szükséges 47 510 forintra.

[51] A harmadfokú eljárásban a IX. r. vádlott vonatkozásában becsatolt dokumentumok alapján az rögzíthető, hogy ... jelenleg munkahellyel nem rendelkezik, idős szülei háztartásában él, akiket gondoz. Jövedelme nincs. Erre figyelemmel az ítéltábla a pénzbüntetés megfizetésére 10 havi részletfizetést engedélyezett a Btk. 50. § (4) bekezdését alkalmazva. Egyben a Btk. 51. § (1) bekezdése alapján felhívta figyelmzettette e vádlottat arra, hogyha egy havi részlet megfizetését elmulasztja, a pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

[52] Mindezekre figyelemmel a harmadfokú bíróság a másodfokú ítéletet a szükséges részben a fellebbezéssel érintett vádlottaknál a Be. 624. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg a törvénynek megfelelő rendelkezéseit a Be. 623. § alkalmazásával helybenhagyta.

Debrecen, 2021. május 25.

Dr. Háger Tamás sk. a tanács elnöke, Dr. Diószegi Attila sk. előadó bíró,
Dr. Bakó József sk. bíró

Záradék: A Zalaegerszegi Törvényszék Bf.142/200/15. számú ítélete I. r., II. r., IV. r. és IX. r. vádlottak tekintetében a Debreceni Ítéltábla Bhar.IV.111/2021/17. számú ítéletében írt változtatással a mai napon jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2021. május 25.

Dr. Háger Tamás sk.
a tanács elnöke